

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜੇ.

ਬਸੰਤ ਕੁਮਾਰ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

2021 ਦਾ CWP ਨੰ. 9156

28 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2021

ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ- ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950, ਧਾਰਾ 226 ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1994, ਸੈਕਸ਼ਨ 74 ਅਤੇ 89(1)(c)- ਚੋਣ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਾਦ ਸਿਰਫ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ- ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ ੮)

ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 2021 ਦੇ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. 5876 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 12.03.2021 ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਚੋਣ ਅਬਜ਼ਰਵਰ ਦੀ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(ਪੈਰਾ ੯)

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗ

ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਪੈਰਾ 10)

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਾਜੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ।

ਸੰਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਜੇ.

(1) ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3-ਸਕੱਤਰ, ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਹੁਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਲਹਿਰਾ ਗਾਗਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਦੀ ਚੋਣ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਲਹਿਰਾਗਾਗਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਚੋਣ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(2) ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੰਬਰ 2 ਨੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਲਹਿਰਾ ਗਾਗਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 5 ਤੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ: 6 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ:6 ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ: ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 6 ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫ਼ਸਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਤੋਂ 8 ਨੂੰ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 6 ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇੱਕ ਅਪੈਰਾ ਪਿਕ ਅਪੈਰਾ ਧ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੌਂਸਲਰ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 2021 ਦੇ CWP ਨੰਬਰ 5876 ਵਿੱਚ 12.03.2021 ਦੇ ਇੱਕ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(4) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਕੇਸ ਫਾਈਲ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ।

(5) ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1994 ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਚੋਣਾਂ ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਇਤੀ ਚੋਣਾਂ ਵੀ। ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 74 ਤਹਿਤ ਚੋਣ

AND OTHERS (*Sant Parkash Ji*)
ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ।
ਤਿਆਰ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਸੈਕਸ਼ਨ 74 ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"74. ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ। - ਇਸ ਚੈਪਟਰ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਕਟ, 1994 ਦੀ ਧਾਰਾ 89(1)(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ, ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

89. ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ: (1) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ:

(c) ਕਿ ਕੋਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ

(6) ਸੀਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਕੱਤਰ ਬਨਾਮ **ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ 'ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ** ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 32 ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਨਿਚੋੜ:-

"32. ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਾਂਗੇ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਸੀਵਿਧਾਨ ਬੈਚਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੋੜਾਂਗੇ:-

(1) ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਚੋਣ, ('ਚੋਣ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਚੋਣ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਦਮਾਂ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ, ਅਝਿੱਕਾ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ, ਨਿਆਂਇਕ ਉਪਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਮੰਗਿਆ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ "ਚੋਣ ਨੂੰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ" ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚੋਣ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਚੋਣ 'ਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(3) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ ਜੋ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(4) ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ, ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਦੇਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਨਿਆਂਇਕ ਦਖਲ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਉਣ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਦੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਨਤੀਜੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੜਾਅ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਗੁਆਚ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(5) ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 329 (ਬੀ) ਦੀ ਪੱਟੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ, ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ, ਟਾਲਣ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤਣੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਹਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਪਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਜਾਂ ਬਹਾਨਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਲੁਕਵੇਂ ਜਾਂ ਲੁਕਵੇਂ ਅੰਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਭੋਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਇਜ਼ਕ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਦਖਲ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨਾਲ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾ ਕੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਖਲ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। "

(7) ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ; ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ **ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ**, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਾਦ

ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿਰਫ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੀ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ।

(8) ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਾਰੀਆਂ

AND OTHERS (*Sant Pankash, Etc*)
ਇੱਕ ਜਿਹਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 7 ਅਤੇ 8 ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਲੀਬਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਾਅ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

(9) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 2021 ਦੇ CWP ਨੰ. 5876 ਵਿੱਚ 12.03.2021 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਪੇਸ਼ਗੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਆਮ ਚੋਣ ਅਬਜ਼ਰਵਰ ਦੀ ਗੜਬੜੀ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(10) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ